

ПРАВознавство

Укладач – доцент кафедри підприємництва і права, д. юр. н., доцент
В.О. Осташова

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Правознавство» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки ЗВО СВО «Бакалавр» спеціальності «Публічне управління та адміністрування».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є правові відносини в суспільстві.

Міждисциплінарні зв'язки: вивчення навчальної дисципліни професійної підготовки обов'язкової частини базується на знаннях, отриманих при вивченні навчальної дисципліни «Історія України», а також є базою для вивчення навчальних дисциплін «Політологія», «Адміністративне право», «Конституційні основи публічної влади», «Державний бюджет», «Служба в органах місцевого самоврядування», «Правове регулювання публічної служби», «Аграрне право», «Антимонопольне регулювання».

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання навчальної дисципліни є надати здобувачам вищої освіти широких теоретичних і практичних правових знань, засвоїти найважливіші положення провідних галузей права України, сформувати у студентів правову свідомість та правову культуру. Майбутній фахівець повинен опанувати необхідний мінімум правових знань як передумови успішної виробничої діяльності..

Основними завданнями вивчення дисципліни є набуття здобувачами вищої освіти таких знань та навичок: про основоположні відомості з теорії держави і права, основи цивільного, трудового, сімейного, адміністративного та кримінального права; вмінь орієнтуватися в чинному законодавстві, аналізувати зміст нормативних актів, застосовувати теоретичні знання та принципи нормативних актів у практичному житті; навичок щодо роботи з нормативно-правовими актами, правильного користування юридичною термінологією, правильного застосування правових норм у виробничо-службовій діяльності.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми у здобувачів вищої освіти мають бути сформовані наступні елементи компетентності:

знання:

- понятійний апарат дисципліни;
- законодавчі акти України, кодекси України та інші нормативні акти, які регулюють певні галузі права;
- основні закономірності розвитку держави і права, зокрема етапи становлення державності в Україні; етапи розвитку українського законодавства з найдавніших часів до сьогодення;
- значення права для правонаступництва кращих стандартів у галузі прав і свобод людини в національному законодавстві;
- соціально-політичне та економічне значення встановлених правових норм в житті суспільства;
- різні джерела права України, їх зміст в системі правового регулювання в цілому та стосовно своєї професійної діяльності зокрема;
- основні тенденції розвитку та реформування правової системи, як то зміни в кримінальному законодавстві, аграрному праві, зміни в зміни в нормах процесуального права.

вміння:

- застосовувати знання про державно-правову систему України у своїй професійній діяльності;
- орієнтуватися в системі чинного законодавства;
- визначати вірну юридичну кваліфікацію в межах своїх професійних обов'язків.

способи мислення:

- формування суджень – форми мислиннєвого відображення об'єктивної дійсності, яка полягає у ствердженнях наявності або відсутності ознак, властивостей або відносин у сфері права;

- пропонування міркувань – низки пов'язаних суджень, спрямованих на те, щоб з'ясувати істинність якої-небудь думки у сфері права, доведення її або заперечення;

- створення умовиводів – виведення з одного або декількох суджень в галузі права нового;

- генерування понять – пізнання сутності предметів і явищ у межах юридичної науки в їх істотних зв'язках та відносинах, узагальнення їх істотних ознак.

професійні, світоглядні і громадянські якості:

- високий рівень оперування професійною юридичною термінологією;

- здатність використовувати правові знання, вміння та навички в професійній діяльності;

- готовність до правового самовиховання впродовж життя;

- спроможність концентрувати та ефективно використовувати для вирішення нестандартних задач професійної діяльності знання і вміння у сфері права;

- здатність виявляти та розуміти причинно-наслідкові зв'язки між економічними та правовими явищами;

- глибока переконаність у необхідності правомірної поведінки, усвідомлення цінності права та іншої людини;

- сформованість поваги до права як цінності громадянського суспільства, високого рівня правової культури і правосвідомості.

морально-етичні цінності:

- сформувати уявлення про моральні цінності людини;

- здатність висловлювати своє судження про роль і значущість моральних цінностей у житті людини;

- формувати вміння аналізувати мотиви та вчинки людей, моделювати та розв'язувати ситуації, пов'язані з виконанням обов'язків у колективі;

- розвивати почуття відповідальності за свій вибір та наслідки вчинків;

- виховувати самостійність, волю, моральність.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин 3 кредити ЄКТС.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Тема 1. Основи теорії права і держави

Поняття та ознаки держави. Теорії походження держави. Форма держави. Функції держави. Поняття механізму держави. Загальне вчення про право. Норма права у системі соціальних норм. Джерела права. Правовідносини. Юридичні факти. Тлумачення норм права.

Тема 2. Конституційне право України

Поняття конституції. Види конституцій. Громадянство України. Конституційні права та обов'язки громадян. Народовладдя. Види референдумів. Виборча система та виборчий процес в Україні. Верховна Рада України: компетенція, структура, органи та апарат. Президент України: правовий статус та повноваження. Органи виконавчої влади. Органи місцевого самоврядування.

Тема 3. Адміністративне право

Поняття та склад адміністративного правопорушення. Види адміністративних правопорушень. Відповідальність за адміністративні правопорушення.

Тема 4. Цивільне право

Поняття цивільного права. Суб'єкти та об'єкти цивільно-правових відносин. Особисті немайнові права фізичної особи. Право власності та інші речові права. Загальні положення

про зобов'язальне право. Договори купівлі-продажу, найму (оренди) та позики. Спадкове право.

Тема 5. Трудове право

Поняття та джерела трудового права. Трудовий договір. Робочий час і час відпочинку. Матеріальна відповідальність сторін трудового договору. Трудові спори.

Тема 6. Аграрне, земельне та екологічне право

Поняття та предмет аграрного права. Джерела аграрного права. Суб'єкти аграрного права. Правове становище фермерського господарства. Правове становище особистого селянського господарства.

Поняття та джерела земельного права. Склад земельного фонду. Форми власності на землю. Об'єкти та суб'єкти права державної власності на землю. Користування землею. Види землекористування.

Поняття екологічного права. Джерела, завдання, принципи. Екологічні права та обов'язки громадян. Екологічна експертиза. Юридична відповідальність за порушення екологічного законодавства.

Тема 7. Кримінальне право

Кримінальне законодавство. Види злочинів. Склад злочину. Стадії здійснення злочинів. Співучасть. Кримінальна відповідальність неповнолітніх. Покарання та його види. Злочини проти життя та здоров'я особи. Злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи. Злочини проти власності.

Тема 8. Судові та правоохоронні органи України

Система судових органів. Правоохоронні органи (органи прокуратури, МВС України та його органи, СБУ, Державна податкова служба, адвокатура, нотаріат).

Тема 9. Розгляд цивільних, адміністративних, кримінальних справ

Поняття процесуального права. Основи цивільного процесу. Основи адміністративного процесу. Основи кримінального процесу.

3. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Ведерніков, Ю.А. Теорія держави та права [Текст] : навч. посіб. / Ю.А. Ведерніков, В. С. Грекул. – К. : Центр учб. л-ри, 2005. – 224 с.
2. Кодекс Законів про працю України з постатейними матеріалами / ред. В. С. Ковальський. – К.: Юрінкомінтер, 2006. – 1200 с.
3. Логвинова М. Основи правознавства / Логвинова М., Кафарський В. [ред. В. П. Нагребельного]. – К.: ЦУЛ, 2005. – 568 с.
4. Основи правознавства : [навч. посібник] / О. В. Негодченко [та ін.]. – К. : ЦУЛ, 2005. – 416 с.
5. Основи правознавства України [Текст] : навч. посіб. для підгот. бакалаврів у ВНЗ II-IV рівнів акредитації М-ва аграр. політики України / [П.М. Каркач, В.О. Головка, Д.І. Барановський та ін.]. - Х. : Еспада, 2008. - 338 с.
6. Правознавство [Текст] : підручник / А. І. Берлач [та ін.] ; ред. В. В. Копейчиков, А. М. Колодій. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 792 с.
7. Стеценко С. Г. Адміністративне право України: [навчальний посібник] / Семен Григорович Стеценко. – К.: Атіка, 2007. – 624 с.
8. Суд, правоохоронні та правозахисні органи України [Текст] : навч. посіб. / В. Т. Білоус [та ін.] ; ред. Я. Кондратьєв ; Національна академія внутрішніх справ України. – К. : Юрінком інтер, 2002. – 320 с.
9. Юридична енциклопедія: В 6 т. [Т.4] /Редкол.: Ю. С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. – К.: «Укр. енцикл.», 2002. – 720 с.
10. Юридична енциклопедія: В 6 т. [Т.5] /Редкол.: Ю. С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. – К.: «Укр. енцикл.», 2003. – 736 с.

Допоміжна

1. Договір у цивільному і трудовому праві : [Довід.] / Ю. С. Шемшученко. – К. :

Юридична книга, 2000. – 276 с.

2. Загальна теорія держави і права : [Посіб.]. – К. : Юрінком Інтер, 1999. – 317 с.
3. Законодавство України про адміністративну відповідальність / За ред. В. Г. Кременя. – К. : Юрінком Інтер, 2000. – 352 с.
4. Карпенко Д. О. Трудове право України : [Курс лекц.] / Д. О. Карпенко. – К. : МАУП, 1999. – 187 с.
5. Конституційне право України : [Підруч.] / В. Ф. Погорілко. – К. : Наукова думка, 2000. – 730 с.
6. Коржанський М. Й. Кримінальне право і законодавство України : [Підруч.] / М. Й. Коржанський. – К. : Атіка, 2001. – 432 с.
7. Короткін В. Г. Трудове право: прийняття на роботу і звільнення : [Навч. посіб.] / В. Г. Короткін. – К. : Правова література, 2000. – 87 с.
8. Макарчук В. С. Загальна історія держави і права зарубіжних країн : [Навч. посіб.] / В. С. Макарчук. – К. : Атіка, 2001. – 624 с.
9. Мельник П. В. Судова система України : [Навч. посіб.]/ П. В. Мельник. – Ірпінь, 2000. – 210 с.
10. Прокопенко В. І. Трудове право України : [Підруч.] / В. І. Прокопенко. – Харків: Консум, 2000. – 480 с.
11. Стеценко С. Г. Адміністративне право України : [Посіб.] / С. Г. Стеценко. – К. : Атіка, 2007. – 624 с.
12. Стичинський Б. С. Науково-практичний коментар до законодавства України про працю [Текст] / А.Н. Зуб, Б. С. Стичинський, М. Н. Ротань. – К. : А.С.К., 2001. – 1072 с.
13. Ковальський В. С. Суд, правоохоронні та правозахисні органи України : [Посіб.] / В.С. Ковальський. – К. : Юрінкомінтер, 2002. – 320 с.
14. Терлюк І. Я. Історія держави і права України : [Посіб.] / І. Я. Терлюк. – К. : Атіка, 1999. – 190 с.
15. Терміни і поняття в законодавстві України. Науково-практичний словник-довідник [Текст]. – Харків: Еспада, 2003. – 512 с.
16. Хуторян М. Н. Трудове право України. Академічний курс: [підруч.] / М. Н.Хуторян. – К. : А.С.К., 2004. – 608 с.
17. Чанишев Г. І. Трудове право України : [практ.] / Г. І. Чанишев. – К. : Юрінком Інтер, 1999. – 288 с.
18. Трудові спори. Законодавство. Коментар. Судова практика / За ред. В. А.Скоробагатька. – К. : Істина, 2000. – 432 с.
19. Трудовое право. Альбом схем : [Учеб. пособ.] / Ред. А. А. Савченко. – Харьков: Эспада, 2004. – 136 с.

Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України : офіційний веб-портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws>. – Назва з титул. екрану.
2. Юристконсульт : Народний правовий портал (Коментовані кодекси, науково-практичні коментарі чинного законодавства) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://legalexpert.in.ua/komkodeks.html>. – Назва з титул. екрану.
3. PRAVO.BIZ.UA : Юридична бібліотека [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://pravo.biz.ua/>. – Назва з титул. екрану.
4. Електронна юридична бібліотека [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://pravo-ukraine.org.ua/resyrsi/biblioteka>. – Назва з титул. екрану.
5. Студентський юридичний портал України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://the-law.at.ua/load/juridichna_literatura/41. – Назва з титул. екрану.